

AKADEMIA OBRONY NARODOWEJ

INSTYTUT DYDAKTYKI WOJSKOWEJ

Egz. nr....²

Ppłk dr Ireneusz ŁYSIAK

SPRAWOZDANIE

z dań opinii nauczycieli akademickich
Katedry Taktyki Ogólnej WWL o ćwiczeniach taktycznych
stosowanych w procesie kształcenia w AON

Biblioteka Główna
Akademii Obrony Narodowej
S/1707

05-001707-002-0

Biblioteka Główna
Akademii Sztuki Wojennej

12832

09-012832-000-0

12832

Egz. 2

Ppłk dr Ireneusz ŁYSIAK

Sprawozdanie

z badań opinii nauczycieli akademickich Katedry
Taktyki Ogólnej WWL o ćwiczeniach taktycznych
stosowanych w procesie kształcenia w AON

S/1707

I. TEMAT BADAŃ: ćwiczenia taktyczne w procesie kształcenia słuchaczy AON - rola, wykorzystanie i prowadzenie.

II. CEL BADAŃ:

1. Poznanie opinii nauczycieli akademickich Katedry Taktyki Ogólnej WWL o roli ćwiczeń taktycznych w procesie studiów w AON.
2. Uzyskanie wniosków i propozycji zmian w metodyce ćwiczeń w AON zmierzających do doskonalenia procesu kształcenia w uczelni.
3. Zebranie uwag i propozycji nauczycieli akademickich Katedry Taktyki Ogólnej o procesie kształcenia w AON.

III. PROBLEMY BADAWCZE

1. Rola ćwiczeń Taktycznych, w tym szczególnie ćwiczeń grupowych w procesie kształcenia w AON.
2. Treść ćwiczeń grupowych w AON.
3. Ćwiczenie szkieletowe w warunkach AON.

IV. WARUNKI PRZEPROWADZENIA BADAŃ.

1. Teren badań: Katedra Taktyki Ogólnej Wydziału Wojsk Lądowych AON.
2. Termin badań: styczeń-luty 1992 r.
3. Uczestnicy Badań: nauczyciele akademicy Katedry Taktyki Ogólnej WWL /16 nauczycieli/.
4. Przebieg badań:

Badanie opinii nauczycieli akademickich Katedry Taktyki Ogólnej WWL przeprowadzono wykorzystując ankietę. Ankiety wręczono kierownikom zakładów i poproszono ich o rozdanie /i zebranie/ nauczycielom akademickim w zakładach. Na wypełnienie indywidualne ankiet przeznaczono dwa tygodnie. Następnie kierownicy zakładów zebrane od nauczycieli ankiety przekazali do prowadzącego badania. Badania przeprowadził: adiunkt IDW AON - ppżk dr Ireneusz EYSIAK.

V. WYNIKI BADAŃ

1. Czy Pana zdaniem, rola ćwiczeń taktycznych w procesie kształcenia w AON powinna mieć tendencje:

- a/ wzrastające..... 5 odp. = 31,25%
- b/ malejące 3 odp. = 18,75%
- c/ na dotychczasowym poziomie 7 odp. = 43,75%
- d/ nie mam zdania 1 odp. = 6,25%

Jeden z respondentów, ten który nie miał zdania uzasadnił swoją odpowiedź. Poniżej przytaczam uzasadnienie w dosłownym brzmieniu:

"Trudno o jednoznaczną odpowiedź w sytuacji, jeśli nie bardzo wiadomo kim ^{ma} być w przyszłości absolwent AON. Dlatego pozostałe odpowiedzi będą dotyczyły sytuacji w której przygotowujemy absolwenta do dalszej służby wojskowej na stanowisko dowódcy /oficera sztabu/ pz /DZ/".

2. Ile ćwiczeń grupowych należy prowadzić w ciągu jednego roku studiów w AON.

- a/ tak jak dotychczas 3 odp. = 18,75%
- b/ dwa, w tym jedno wprowadzające, a drugie kompleksowe, obejmujące całość problematyki, z którą na połu walki może spotkać się pz /DZ/ 8 odp. = 50%
- c/ żadnych ćwiczeń grupowych, wystarczą wykłady, seminaria i studiowanie literatury 1 odp. = 6,25%
- d/ inne rozwiązania 4 odp. = 25%

Niektórzy respondenci, szczególnie proponujący inne rozwiązania, uzasadniali swoje odpowiedzi następująco /przytaczam dosłownie/:

" 1. Zrezygnować z wielu ćwiczeń grupowych w dotychczasowym kształcie. Prowadzić kilka ćwiczeń /epizodycznych/ uczących rozwiązywania problemów taktycznych, jedno ćwiczenie grupowe z udziałem katedr specjalistycznych, 1-2 ćwiczenia dowódczo-sztabowe.

2. Ćwiczenie grupowe tak, jednak trudność powoduje układ samych semestrów. zastanawiam się nad sensem pozostawienia "klasyki" ściśniętej w dwa lata. Nadal mamy: "...pz - I semestr, DZ - II semestr itd. ...", a może by ćwiczenia grupowe rozpatrywać epizodycznie ściśle związane z rozpatrywanym problemem. Nasuwa mi się taka koncepcja:

- I semestr - ćwiczenia grupowe dotyczące: "wyboru głównego wysiłku w obronie lub wyboru głównego kierunku uderzenia", "uzyskanie zaskoczenia, zapewnienie manewru itd."

- jako końcowe dopiero ćwiczenie proponowane przez autorów ankiety w pkt 2.b.

3. Lepiej przygotować ćwiczenie pod kątem rozwiązywania określonego problemu taktycznego na zajęciu; niż opracowywać wielkiego ćwiczenia grupowego a odnośne sytuacje taktyczno-operacyjne /taktyczne/ w zależności od potrzeb: do rozwiązywania problemów w sali i w terenie.

Uwaga: wprowadzające należałoby pozostawić ".

Jeden z respondentów wybierając odpowiedź "c" dopisał swoją uwagę i wówczas jego odpowiedź przyjęła brzmienie:

"c/ żadnych ćwiczeń grupowych, wystarczą wykłady, seminaria i studiowanie literatury + rozwiązywanie wybranych sytuacji, a podsumowaniem powinno być ćwiczenie zgrywające np. w formie obozu zimowego".

3. W ćwiczeniu grupowym, Pana zdaniem, należy:

- a/ egzekwować od słuchaczy ich własne rozwiązania wypracowane w czasie nauki własnej.....3 odp. = 18,75%
- b/ rozwiązywać problemy taktyczne w czasie zajęć wspólnie przez wszystkich słuchaczy 13 odp. = 81,25%
- c/ pokazywać słuchaczom rozwiązania autorskie... 0 odp.
- d/ nie mam zdania 0 odp.

Dwóch respondentów, którzy wybrali odpowiedź "b" uzasadniało swoje odpowiedzi następująco: /przycaczam dosłownie/

1. Jeżeli byśmy przyjęli część uwag z pkt 2 - wtedy prowadzenie ćwiczenia grupowego nie sprowadzałoby się do czystego egzekwowania i odtwarzania przemyśleń studentów z "nauki własnej".

2. Pozwoli to uniknąć błędnych rozwiązań a zarazem zaoszczędzi czas studenta, który może wykorzystać dla potrzeb innych przedmiotów.

4. Czy, Pana zdaniem, a ćwiczeniu grupowym poszczególne zagadnienia szkoleniowe należy realizować:

a/ bardziej w ujęciu czynności dowódcy, oficera sztabu, szefa rodzaju wojsk, a więc eksponować metodykę ich pracy2 odp.
= 12,5%

b/ bardziej w ujęciu koncepcji działania i użycia wojsk, a więc eksponować poprawność rozwiązań, a nie drogę dojścia do nich 14 odp. = 67,5%

c/ nie mam zdania 0 odp.

Jeden z respondentów wybierając odpowiedź "b" dopisał poniższą uwagę: " podczas zajęć z taktyki ogólnej. Drugi człon odpowiedzi powinien być realizowany podczas zajęć prowadzonych przez Katedrę Dowodzenia.

5. Jakie, Pana zdaniem, powinny być propozycje treści zajęć w ćwiczeniu grupowym:

a/ treści o charakterze decyzyjnym /koncepcyjnym/;

b/ treści o charakterze wykonawczym /sztabowym/.

Odpowiedzi respondentów:

a - 50%
- 2 odp. = 12,5%

b - 50%

- a - 75%
b - 25% - 1 odp. = 6,25%
- a - 60%
b - 40% - 3 odp. = 18,75%
- a - 70%
b - 30% - 5 odp. = 31,25%
- a - 80%
b - 20% - 3 odp. = 18,75%
- a - 100%
b - 0% - 2 odp. = 12,5%

Średnia odpowiedzi:

a = 71,5% b = 28,5%

6. W związku z integracją grup szkoleniowych należałoby zdaniem Pana:

- a/ częściej niż dotychczas wprowadzać do ćwiczeń grupowych elementy ćwiczeń dowódczo-sztabowych 6 odp. = 37,5%
- b/ zmniejszyć ilość ćwiczeń grupowych, a na to miejsce wprowadzić mini ćwiczenia dowódczo-sztabowe 9 odp. = 56,25%
- c/ pozostawić dotychczasowy układ ćwiczeń-0 odp.

Jeden z respondentów skreślił to pytanie całkowicie i nie udzielił odpowiedzi. Jednocześnie dopisał: "wprowadzić nauczanie problemowe np. obrony, natarcia, a podsumowaniem winny być ćwiczenia dowódczo-sztabowe".

Inni dwaj respondenci, którzy wybrali odpowiedź "b" dopisali w ankiecie swoje uwagi. Przytaczam dosłownie:

1. Uważam, że integracja grup jest nieporozumieniem.

2. Zmniejszyć ilość ćwiczeń grupowych w dotychczasowym wymiarze, natomiast przy wprowadzaniu wcześniejszych propozycji mini ćwiczenia dowódczo-sztabowego prawdopodobnie mogłyby w szerszym stopniu dać pole do zastosowania różnych wcześniej rozpatrywanych epizodów w całości.

7. Czy, Pana zdaniem, tworząc zespoły sztabowe w ćwiczeniach dowódczo-sztabowych należy uwzględniać specjalności słuchaczy i przydzielać im stanowiska zgodnie z ich specjalnościami.

- a/ tak 14 odp. = 87,5%
- b/ nie 1 odp. = 6,25%
- c/ nie mam zdania 1 odp. = 6,25%

Jeden z respondentów, który wybrał odpowiedź "c" dopisał w ankiecie swoją uwagę. Przytaczam ją dosłownie:

"Szanowni Panowie! Jest to pytanie bardzo trudne, ponieważ jeżeli uwzględniamy studiowanie w grupach zintegrowanych, a następnie po ukończeniu AON do pracy jest według klucza starego co czynią kadry to należy uwzględniać z dużym naciskiem przestrzeganie specjalności. Natomiast jeśli będą takie czasy, że rzeczywiście będziemy kształcić "menedżera w AON" to uważam, że każdy powinien umieć wypełnić powierzoną mu rolę w ćwiczeniu".

6. W jaki sposób prowadzić ćwiczenie szkieletowe ze studentami AON, aby nauczyć oficerów dowodzenia podległymi sztabami i wojskami z zapewnieniem realizmu pola walki:

- a/ tak jak dotychczas 6 odp. = 37,5%
- b/ w terenie, z faktycznym rozmieszczeniem organów dowodzenia /PD/ na odległościach wynikających z rzeczywistej sytuacji taktyczno-operacyjnej 9 odp. = 56,25%
- c/ z wykorzystaniem symulacji komputerowej /bez wyjazdu w teren/..... 1 odp. = 6,25%

Jeden z respondentów wybrał odpowiedzi "a" i "c" i dopisał

uwagę: "1 x jak dotychczas, 1 x w warunkach AON /2 lata studiów/".

Jeden z respondentów, który wybrał odpowiedź "c" dopisał uwagę: "a nie można wykorzystać efektów symulacji komputerowej podczas pracy na polowym SD.

Jeden z respondentów, który wybrał odpowiedź "b" dopisał uwagę: "Wydaje się, że w samym pytaniu już chyba "przesadzono" - "nauczyć dowodzenia?", może się uda, ale nie jestem przekonany. Natomiast ćwiczenie szkieletowe w terenie, z dużym naciskiem na to czego nie realizujemy praktycznie w AON, a dają to szanse zaangażowane środki choć pewne elementy powinny być z wykorzystaniem symulacji komputerowej np. epizody natarcia, k/ataku itp."

9. Jakie inne uwagi i propozycje dotyczące przygotowania absolwentów AON do dowodzenia oddziałem i związkami taktycznymi na współczesnym polu walki?

Dziwiewięciu respondentów podało swoje uwagi i propozycje /siedmiu nie podało/. Ze względu na ważność tych uwag i propozycji, a także w celu zapewnienia jednoznaczności uwag, poniżej przytaczam je w całości w dosłownym brzmieniu.

1. "-eksponować rozwiązania problemowe;

- szczególną uwagę zwracać na stosowanie zasad walki;
- zwiększyć możliwości konsultacji z wykładowcami specjalistami;
- w czasie pracy wymagać zastosowania czynnika czasu, szczególnie w ćwiczeniu dowódczo-sztabowym;
- zwiększyć realność sytuacji operacyjno-taktycznych ze szczególnym uwzględnieniem kalkulacji czasowo-przestrzennej;
- umożliwić studentom realizację w czasie ćwiczenia własnej decyzji".

2. " - o dalszym losie absolwenta nie może decydować oficer kadrowy a jego uzyskane wyniki podczas studiów, "prymus" musi wybrać miejsce pracy i to ma być dla niego ciekawy "kąsek";
- przedstawiciele akademii mają głos decydujący o przydziale po ukończeniu akademii /przypadek z tego roku - słaby na stanowisko zcy dcy pz, a bardzo dobry na dowódcę bcz - czy to nie sąż?/;
 - większy kontakt z elementami dowodzenia oddziału i związku taktycznego, a w szczególności w dzisiejszych czasach ze sprawami prawno-administracyjnymi i rozliczeniem własnego rachunku;
 - odrzucić "pseudomit", że akademia przygotowuje do czasu "W", jeśli nauczymy myśleć na czas "P" i mózg będzie pracował na czas "W";
 - absolwent AON musi, jeszcze raz podkreślam musi, opanować jeden język zachodni w stopniu pozwalającym mu pisać i rozmawiać;
 - absolwent AON powinien zgłębić wiedzę z zakresu psychologii, a szczególnie umiejętności prowadzenia rozmowy, wytaczanie uzasadnień, logicznego i systematycznego podejścia do podwładnych, a przede wszystkim umieć zrzucić z siebie "pseudolojalność" wobec przełożonych".
3. " - należy ostatecznie sprecyzować kogo i do jakiej roli powinna /musi/ przygotować Akademia i w stosunku do tego podejmować odpowiednie decyzje dotyczące treści kształcenia. Obecnie nie jest to raczej możliwe".
4. " - AON: KTO uczy taktyki, myślenia; KDOW uczy dowodzenia, zarządzania organizacją!!!
- Program powinien ulec zmianie!! Obecny program to przystosowanie programu ASG do potrzeb AON /prowizorka/".

5. " I/ - uczyć podstaw użytkowania komputerów osobistych i pracy w sieci /studentów i kadrę naukowo-dydaktyczną/;
- stworzyć sieć komputerową, terminale w każdej sali grupowej i w pokojach wykładowców;
 - stworzyć bazę danych dotyczącą teorii i praktyki taktyki ogólnej i taktyki rodzajów wojsk /katalogi, streszczenia, hasła, definicje, dane takt.-techn., itp./;
 - przygotować programy umożliwiające symulację podjętych decyzji /w oparciu o komputerową mapę terenu, gdzie rozgrywana była sytuacja/;
- II/ - większość zajęć prowadzić metodą problemową;
- analizować podejmowane decyzje /na ćwiczeniach szkieletowych/, oceniać skutki wynikłe w starciu stron w konfliktach, itp., rozwiązywać powyższe problemy przedstawiając swoje warianty /można to robić na zajęciach z taktyki - w przypadku ćwiczeń, konfliktów współczesnych, a na zajęciach z Historii Wojskowości - w pozostałych/;
- III/ - zintegrować Katedrę Taktyki Ogólnej z Katedrą Dowodzenia, to samo zrobić z Katedrą Sztuki Operacyjnej - włączyć do niej Katedrę Dowodzenia".
6. " - uczyć sposobów rozwiązywania problemów, a nie konkretnych rozwiązań;
- uczyć umiejętności odnajdywania kluczowych problemów i szybkiego /wielowariantowego/ ich rozwiązania;
 - egzekwować umiejętności motywowania swoich decyzji".
7. " - rozwiązywać problemy taktyczne, a nie uczyć kolejności pracy
- preferować własne /słuchaczy/ rozwiązania poparte rzetelnymi uzasadnieniami;
 - zachęcać /dyskutować/ do studiowania minionych wojen, a szczególnie operacji, bitew - zajmując się szczególnie ne-

gatywami i pozytywami wynikającymi z rozpatrywanej problematyki;

- sprawdzić własne rozwiązania /słuchaczy/ stosując symulację komputerową;
- unowocześnić /zrobić uniwersalny/ program komputerowy "MODEL-S".

8. " - uważam, że w procesie d. AON powinno uwzględnić się udział studentów w ćwiczeniach taktycznych w wojskach i sztabach;
- celowym również byłby czynny udział studentów w okresie wypracowania i zatwierdzania koncepcji szkolenia na różnych szczeblach /pułk, brygada, dywizja/."

9. "Dostrzegam pilną potrzebę przedyskutowania badanego problemu w szerszym gronie w KTO z udziałem Panów reprezentujących IDW.

Myszę, że gro spraw z tym związanych nie rozwiąże / niniejsza ankieta. Aby móc przystąpić do rozstrzygnięcia zasadniczych problemów wydaje się, iż trzeba odpowiedzieć na następujące pytania:

1/ Kto ma być absolwentem akademii, do jakich funkcji przygotowywać?

2/ Kiedy należy wyrównać poziom podstawowej wiedzy operacyjnej studentów o różnej specjalności?

3/ Trzeba zmienić rozumienie istoty zajęć grupowych, czyli, że wszyscy występują w tej samej roli i co najważniejsze, że rozwiązanie z zajęć poprzednich rzutuje na przebieg tych /prowadzonych/ następnych.

Jest to więc zasadniczy problem. Mowiem jeśli chcemy eksponować nowatorskie rozwiązania, nieszablonowe decyzje studenta to trudno im narzucać katedralne w imię dobra ćwiczenia i jego dalszego przeprowadzenia.

4/ Jak wyobrażam sobie nowe zajęcia ćwiczeń grupowych zwa-

nych dalej zajęciami laboratoryjnymi:

- ćwiczenie o formule "grupowe" winno być tylko tłem do rozważań;

- powinno być /służyć/ stałe na wiele lat, bo przecież zmieniają się studenci, a nie nauczyciele;

- problematykę sposobów użycia i działania uczyć na konkretnych przykładach pod kierunkiem nauczyciela;

- wszystkie inne kalkulacje potwierdzające słuszność podjętych decyzji - na nauce własnej;

- dlatego należałoby się zastanowić na ile potrzebne byłoby ćwiczenie metodyczne;

- w tym układzie metody musimy wiedzieć czego uczyć, a więc rozwiązywać zasadnicze problemy ucząc studentów techniki działania, algorytmów postępowania w stworzonych sytuacjach, a nie jak działać w sytuacji o godz.

5/ Mając podstawy /wyszkolenie indywidualne oficera/ można dopiero stopniować trudności - czyli ćwiczenie dowódczo-sztabowe.

6/ Ćwiczenie szkieletowe jako najwyższa forma może doprawdy rozgrywać się "za bramą" na poligonie WESOŁA, ale trzeba wiedzieć, co się w nich chce nauczyć oficerów. Krótka - ciężar przenieść na zgranie i naukę pracy w sztabie w realnych warunkach przy użyciu środków radiowych przy zaplanowanym obiegu informacji".

VI. WNIOSKI

1. W opinii nauczycieli akademickich rola ćwiczeń taktycznych w procesie studiów w AON będzie miała tendencje wzrastające 31,25%, a przynajmniej będzie utrzymywała się na dotychczasowym poziomie /43,75%. Niewielu nauczycieli /10,75%/ uważa, że tendencje będą miały charakter malejących.

Uwzględniając skrócenie czasu studiów w AON w stosunku do ASG WP /z 3 lat na 2 lata/ należy odczytać odpowiedzi nauczycieli

jeszcze bardziej w kierunku widzenia przez nich potrzeby wzrastającej roli ćwiczeń w procesie studiów w AON. Jest to o tyle istotne, że tu i ówdzie w środowisku akademickim pojawiały się propozycje poważnego ograniczenia ilości, czy też zrezygnowania z ćwiczeń taktycznych w ogóle.

2. Nauczyciele akademicki odczuwają potrzebę zmian w układzie i treści ćwiczeń grupowych w procesie studiów w AON - tylko 10,75% proponuje pozostawić układ ćwiczeń jak dotychczas.

Największe uznanie nauczycieli akademickich uzyskała propozycja prowadzenia w ciągu roku studiów dwóch ćwiczeń grupowych, w tym jedno wprowadzające a drugie kompleksowe /50%/. Bardzo niewielka ilość /6,25%/ nauczycieli proponuje zrezygnować z ćwiczeń grupowych, a czas przeznaczyć na wykłady, seminaria i studiowanie literatury. Część nauczycieli proponuje epizodyczne ćwiczenia grupowe. Wydaje się, że niezbędne jest przeprowadzenie dodatkowych badań na tę okoliczność.

3. Bardzo cenne jest pewne przewartościowanie u nauczycieli akademickich istoty zajęcia grupowego. Zdecydowana większość /81,25%/ uważa, że w zajęciu grupowym problemy taktyczne należy rozwiązywać wspólnie przez wszystkich słuchaczy podczas trwania tegoż zajęcia. Tylko nieliczni nauczyciele /10,75%/ uważają, że należy egzekwować od słuchaczy ich własne rozwiązania wypracowane w czasie nauki własnej. Takie podejście do istoty zajęcia grupowego wskazuje, że większość nauczycieli czuje potrzebę "uczenia" słuchaczy, a nie "odpytywania". Na dzień dzisiejszy nierozwiązany pozostaje problem "jak to zrobić?", a to głównie ze względów czasowych. "Uczenie" wymaga zdecydowanie więcej czasu niż "odpytywanie". Wymaga więc to także dodatkowych badań.

4. Zdaniem większości nauczycieli akademickich /87,5%/ w ćwicze-

niach grupowych poszczególne zagadnienia szkoleniowe należy realizować bardziej w ujęciu koncepcji działania i użycia wojsk, a więc eksponować poprawność rozwiązań problemów taktyczno-operacyjnych. Tylko niewielu nauczycieli /12,5% uważa, że poszczególne zagadnienia szkoleniowe należy realizować bardziej w ujęciu czynności dowódzicy sztabu, szefa rodzajów wojsk, a więc eksponować metodykę ich pracy.

5. Nauczyciele akademicki odczuwają potrzebę eksponowania w toku zajęć grupowych treści o charakterze decyzyjnym /koncepcyjnym/ kosztem treści o charakterze wykonawczym /sztabowym/. Znamienne jest to, że żaden z nauczycieli nie proponuje odwrotnie. Jedynie niewielka ilość respondentów /12,5%/ traktuje na równi ważność treści zajęć grupowych, treści o charakterze decyzyjnym i wykonawczym. Pozostali respondenci odczuwają potrzebę przewagi w zajęciach treści o charakterze decyzyjnym a 1,75% respondentów proponuje stosunek 10 : 20 na korzyść treści o charakterze decyzyjnym/. Średnia propozycja respondentów to: 71,5% treści o charakterze decyzyjnym /koncepcyjnym/ i 28,5% treści o charakterze wykonawczym /sztabowym/.

6. W związku z integracją grup szkoleniowych, zdaniem nauczycieli akademickich, nie można pozostawić w programie studiów dotychczasowy układ ćwiczeń /0 odp./. Z dwóch proponowanych idei układów najwięcej "głosów" nauczycieli uzyskała propozycja zmniejszenia ilości ćwiczeń grupowych a na to miejsce wprowadzenie mini ćwiczeń dowódczo-sztabowych /55,25%/. Drugą propozycją, aby do ćwiczeń grupowych częściej niż dotychczas wprowadzać elementy ćwiczeń dowódczo-sztabowych uzyskała 37,5% "głosów" respondentów. Znamienne jest stwierdzenie jednego z respondentów, że integracja grup jest nieporozumieniem. Rozkład odpowiedzi respondentów sugeruje, iż nauczyciele akademicki czują potrzebę rozdzielenia kształcenia

taktycznego słuchaczy ogólnowojskowych i "specjalistów".

7. Zdecydowana większość /87,5%/ nauczycieli akademickich uważa, że tworząc zespoły sztabowe ze składu słuchaczy należy uwzględniać ich specjalności i przydzielać im stanowiska zgodnie z ich specjalnościami. /Jest to dalsza konsekwencja poprzedniego wniosku/.

8. Zdaniem ankietowanych nauczycieli akademickich^{abyj} /nauczyć słuchaczy dowodzenia podległymi sztabami i wojskami z zapewnieniem realizmu pola walki, należy ćwiczenia szkieletowe prowadzić przynajmniej tak jak dotychczas /37,5%. Natomiast ponad połowa /56,25%/ uważa, że ćwiczenie szkieletowe należy prowadzić w terenie, z faktycznym rozmieszczaniem organów dowodzenia /PD/ na rzeczywistych odległościach wynikających z sytuacji taktyczno-operacyjnej. Tylko 6,25% ankietowanych uważa, że można zastąpić ćwiczenie szkieletowe ćwiczeniem z wykorzystaniem symulacji komputerowej i prowadzić je bez wyjazdu w teren.

9. Inne wnioski i propozycje ankietowanych nauczycieli akademickich dotyczące przygotowania absolwentów AGN do dowodzenia oddziałem i związkiem taktycznym na współczesnym polu walki zostały przytoczone dosłownie na stronach..... 8..... - 12..... .

Opracował

ppłk dr Ireneusz ŁYSIAK

26821

